

Spørsmål knyttet til funksjonsvurdering

1. Funksjonsvurderingen i sykmeldingen

Folketrygdloven § 8-7 sjette oppstiller et krav om at legen skal foreta en funksjonsvurdering ved hver sykmelding. Ovenfor Nav forutsettes funksjonsvurderingen den første tiden av sykmeldingsperioden dokumentert i legens vurdering av om aktivitet er mulig eller ikke, og ligger dermed implisitt i sykmeldingens oppbygging. For de første sykmeldingene er det altså ikke krav til ytterligere dokumentasjon av funksjonsevne i sykmeldingen. Sykmeldingen ved uke 7, 17 og 39 i et sykefravær stiller krav til at legen gir utfyllende opplysninger om symptomer, funn, behandling og muligheter for å være i arbeid.

Som omtalt nedenfor forventer Nav å kunne finne dokumentasjon av vurderingene som ligger til grunn for sykmeldingen i journalen, dersom dette ikke går frem i tilstrekkelig grad av annen dokumentasjon til Nav.

2. Sykmelderveilederen

Helsedirektoratet har i spesialisthelsetjenesteloven § 7-3, helse- og omsorgstjenesteloven § 12-5 og folkehelseloven § 24 mandat og hjemmel til å utgi normerende produkter på sitt område. Dersom helsepersonell velger å fravike anbefalinger i en retningslinje, skal dette dokumenteres og begrunnes. Dette følger av pasientjournalforskriften § 6 bokstav g.

Med unntak av obligatoriske standarder, som er hjemlet i forskrift, er ikke Helsedirektoratets råd og anbefalinger rettslig bindende for legene, men beskriver nasjonale helsemyndigheters oppfatning av for eksempel hva som er god faglig praksis og hvordan relevant regelverk skal tolkes.

Sykmelderveilederen er klassifisert som en nasjonal veileder. Arbeids- og velferdsdirektoratet bidrar inn i det faglige arbeidet med Sykmelderveilederen og vedlikeholdet av den.

Spørsmålene som fremgår i Sykmelderveilederen punkt 3.1 er ment som veiledning til legen om hva han eller hun kan spørre pasienten om for å være i stand til å foreta en funksjonsvurdering og dermed kunne vurdere om pasienten oppfyller vilkårene til arbeidsuførhet etter folketrygdloven § 8-4.

Det pågår for tiden et arbeid med sykmelderveilederen.

3. Funksjonsvurdering i sykmeldingen og journalføring i pasientjournalen

Ifølge folketrygdloven § 25-7 første ledd bokstav b kan en lege miste retten til å praktisere for trygdens regning dersom legen forsettlig eller uaktsomt ikke oppfyller lovbestemte plikter. Bestemmelsen tar i første omgang sikte på overtredelse av plikter etter folketrygdloven, men mislighold av relevante plikter etter andre lover kan også rammes av bestemmelsen. Dette fremgår av forarbeidene til bestemmelsen, se NOU 1990:20 s 755 og Prop.57 L (2017-2018) punkt 4.3.2.1. Plikter eller pålegg som er gitt i medhold av andre lover enn folketrygdloven kan altså tas med som momenter i saken, men kan ikke danne selvstendig grunnlag for vedtak etter § 25-7.

Legen er etter folketrygdloven § 8-7 forpliktet til å foreta en funksjonsvurdering ved vurdering av arbeidsuførhet etter folketrygdloven § 8-4 og forpliktet til å utstede sykmelding etter folketrygdloven § 21-4 andre ledd. Sykmelding er en erklæring og legen skal ved utstedelse av erklæringer oppgi de opplysningene som legen bør forstå er av betydning for mottakeren og formålet med erklæringen, jf. helsepersonelloven § 15 første ledd. I forarbeidene til folketrygdloven § 25-7, Prop.57 L (2017-2018) punkt 4.2.2, er det at legen ikke foretar en funksjonsvurdering etter folketrygdloven § 8-7 nevnt som et eksempel på en situasjon som kan innebære at legen ikke overholder sine lovbestemte plikter.

Legen er, som beskrevet ved forrige henvendelse, også pålagt å føre journal etter helsepersonelloven § 39. Etter helsepersonelloven § 40 første ledd fremgår det videre at journalen også skal føres slik at legen oppfyller sin opplysningsplikt fastsatt i lov eller i medhold av lov. Dette kan for eksempel være forpliktelser ovenfor Nav, se folketrygdloven §§ 8-7 og 21-4. Legen er også forpliktet til å føre opplysninger i journalen ved tiltak som avviker fra gjeldende retningslinjer, jf. pasientjournalforskriften § 6 bokstav g.

Dersom legen ikke har foretatt tilstrekkelige vurderinger i sykmeldingene til Nav, vil Nav innhente journalen for å vurdere om denne kan underbygge de opplysningene som fremkommer av sykmeldingen. Om legen har oppfylt sine plikter til journalføring etter helseregelverket kan være et relevant moment i vurderingen av om legen har brutt sine lovbestemte plikter og om dette kan sanksjoneres med tap av retten til å praktisere for trygdens regning.

Det er ikke mulig å gi et objektivt og generelt svar på hva Nav forventer å finne i journalen. Dette beror på en konkret vurdering i den enkelte sak av om legen i tilstrekkelig grad har redegjort for de vurderingene som ligger til grunn for sykmeldingen i den enkelte sykmeldingssaken.

Direktoratet ser at det er behov for å tydeliggjøre definisjonen av funksjonsevne og funksjonsvurdering i kontekst av sykmeldingsarbeidet og å sikre et godt

informasjonsgrunnlag i sykmeldingen. Vi arbeider med oppdateringer i rundskriv og andre av Navs informasjonskanaler, utvikling av ny sykmelding og har dialog med departementet om lovarbeid knyttet til reglene om sykefraværsoppfølging.

4. Minstemål for funksjonsvurdering

Det er ikke etablert én faglig standard for en funksjonsvurdering, det vil bero på konkret vurdering i den enkelte sak hva som er nødvendig for å svare på hvordan sykdom eller skade påvirker pasientens evne til å utføre arbeidsoppgaver.

Kjernen i funksjonsvurderingen er å beskrive hvordan pasientens symptomer virker inn på vedkommende funksjonsevne og hvorfor dette fører til at vedkommende ikke kan være i arbeid eller arbeidsrelatert aktivitet. Hvor inngående vurderinger dette krever vil variere blant annet på grunnlag av pasientens tilstand og symptombylde og om det foreligger objektive funn i saken som i seg selv tyder på en nedsatt funksjon.

Funksjonsvurderingen dokumenteres i sykmeldingen ved det tidlige sykefraværet ved avkrysning av om aktivitet er mulig eller ikke og videre i sykmeldingens spørsmål om utdypende opplysninger ved uke 7, 17 og 39. Utover dette forventer Nav å finne opplysninger som støtter opp under legens opplysninger i sykmeldingen, i journalen.

5. Forskrift om krav til helsepersonells attest, erklæringer o.l.

Forskrift om krav til helsepersonells attester, erklæringer o.l. § 4 har ikke et femte ledd. Som nevnt over er sykmeldingen en erklæring og er dermed omfattet av helsepersonelloven § 15, samt forskrift om krav til helsepersonells attester.

Ingrid Bergaust og Kristine Stenseth Bråten, Seksjon for arbeid og helse

17. april 2026